

www.e-rara.ch

Friderici Esaiae a Pufendorf religio gentium arcana

**Pufendorf, Friedrich Esaias von
Hannoverae et Lipsiae, 1773**

Stiftung der Werke von C.G.Jung, Zürich

Shelf Mark: Online

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-8075>

[Capita XLI.-XLVI.]

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

Gallo nigro euocatio ad iudicium post mortem signatur (S. I. §. XL.). Sed secundum ea, quae Westphalius amplius refert, Soter quoque fuit. Moraui enim et Bohemi aduenientes salutatione adhuc excipiunt; *Witei*, *Witam*, i. e. *saluus sis*. Quod ad salutem post mortem pertinet. Nam et Suanteuthus Rugius urnae instat sepulchrali, et penes Witislaum urna collocata est.

§. VI. *Porevithus*.

Porevithum Wollinensem et Rugianum subiicio, qui *Westphalio* referente deus *mercaturae* dicitur et patronus *spoliatorum et furum*, praeses imperii aërei, sed *deus* quoque *pacis* vocatur, et *Hermeticae* figurae quadrangulari instar. Quod nomen *Westphalius* a Slauico *baruti*, Boh. *vastare*, deriuat, vel a *porimetz*, raptim rapiendo. Figura autem eius *quiniceps* sistitur, sago vestita, caput pileo maiore obiecta. Magnam quidem Mercurii similitudinem habet, ut ex Capite de Mercurio intelligetur. *Quiniceps* autem ideo forte effectus est, quod quinque gentium deus esset, vel quod, ut in Mercurio, dies quinque epagomenae intelliguntur.

CAPVT XLI.

D E C R O D O N E.

§. I. *Crodonis nomen*.

Crodonis nomen *L. B. de Westphalen* in Praefatione T. IV. *Rerum Cimbricarum* p. 217. a Gothico *Cro*, germinare, deriuat. Vnde et *Grojum* et *Sadurum* dictum esse refert, *Sadurum* quidem a feminando, ut *Saturnum*. Sed *Borei* quoque nomen eius est, quasi genitoris et patris, a *boera*, gignere, *bore*, pater.

§. II. *Antiquitas*.

Quae si sequamur, non improbabile est, ex prima rerum productione quaedam *Crodoni* inesse. Et forte ad nouum annum quoque relatus est, ideoque *calathum* gessit, grata complura apportaturus. Vid. Sect. I. §. VII. et Sect. II. §. CCLVII.

§. III.

§. III. *Eius in mortuos potestas.*

Sed Crodonis quoque in animas mortuorum potestas fuit. Nam *pisci* pedibus insistit, symbolo animarum. Vid. Sect. II. §. XXXIX.

§. IV. *Iudex.*

Iudicium praeterea post mortem cum aevi reuolutione Crodoni inesse, ex *rota* eius intelligitur, et quod *senex* fingitur. Senex iudicem signat (Sect. II. §. CCLI.). Adiuncta autem *rota* ad reuolutionem aevi spectat, vt C. XXVII. §. III. explicaui. Eo igitur calathus quoque pertinet, vt pii iustique praemia expectent.

CAPVT XLII.

DE IUTREBOCHO.

§. I. *Iutrebocchi nomen.*

Iutreboci appellatio, vt *L. B. de Westphalen* in Praefatione T. IV. Monum. Cimbr. exposuit, deum significat lucis, solis nuntium orientis. Et *Frencelius* in Glossario Sorabico typis nondum impresso, solem orientem intelligendum esse, ex verborum proprietate ostendit. Quod Apollinis similitudinem refert. Sed equi quoque prope statuam eius conspiciuntur, et iuuenis vestitusque est. Quae in Phoebo Apolline praecipua notantur.

§. II. *Eius rota.*

Flammeam dextra manu *rotam* fert, et Westphalio notante Suecis *Vranus* dicitur, a Gothico *Vra*, rotari. Quo quidem aevi reuolutio sistitur et tempus quoddam instaurationis, quod mundo combusto existeret.

§. III. *Ad nouum annum pertinet.*

Sed hoc amplius *Westphalius* obseruauit, simulacro eius sub auspiciis noui anni gentes litasse. Ex quo conficias, cultum eius ad memoriam creationis quoque pertinuisse. Vid. Sect. I. §. VII. sq.

§. IV.

§. IV. *Auem tenet.*

In manu quidem laeua auem tenet, forte falconem, vt Radegastus. Vid. C. XXXIX. §. IV.

§. V. *Deus sospes defunctorum.*

Illud praeterea obseruatione dignum est, quod imago eius supra pedem columnae stat, lapidibus sepulcralibus impositum. Ex quo argumento plenissime conuincitur, deum illum sospitem defunctorum fuisse, Seruatorem a gentibus borealibus quoque expectatum.

CAPVT XLII.

D E F L Y N S.

§. I. *Flyns quid contineat.*

Flyns, Gorlicensis quidem, coronatus in folio, regis et iudicis instar, sedet. Vnde iudicium post mortem inesse ei, intelligitur. Idem caprum folio assistentem habet. Vid. L. B. de Westphalen Monumenta Cimbrica T. IV. Tab. k. Ex quo conficias, opinionem de concubitu animarum comprehensam eo fuisse. Vid. S. II. §. XVI.

§. II. *Dominus orci.*

Flyns autem Saxonicus et Cimbricus, L. B. de Westphalen teste, vulgo deus morientium habetur. Et plane sub sceleti quoque figura repraesentatur, pallio quodam obuolutus; leonem autem, orci dominum, (S. II. §. CXXXIII.) in capite gerit, inter duas arbores constitutus. Ex quo quidem plenissime apparet, Flyns ad statum post mortem pertinuisse. Sed recte leone resuscitator quoque ex morte intelligitur, vt constat, veteres deastri cultores intellexisse. Conf. S. II. §. CXXXIII.

§. III. *Concrematio mundi inest.*

Facula autem, quam vterque Flyns gerit, concremationem viderur mundi instantem referre. Vid. Sect. II. §. CCLIV.

CAPVT XLIV.

NIORDO NORVAGORVM.

§. I. *Niordi nomina.*

Huius deastri tria nomina apud Westphalium efferuntur, *Niordi*, *Nikuduri*, *Nocci*. Sed alio quoque nomine *Oggur* appellatus dicitur, *Niordus* a *Niord*, septentrione, polo arctico, *Nicka* a sursum deorsumque iactando, *Oggur* autem ab *Oga*, perterrefacere. Ventorum Imperator habitus est, et fluminum et maris, in rupe coronata et periculosa constitutus. Vid. *L. B. de Westphalen* Monum. Cimbr. T. IV. Praef. p. 218. sq. Et Westphalius quidem Graecorum Tritonem, Romanorum Neptunum intelligit.

§. II. *Eius figura.*

Extat autem apud Westphalium *Niordi* figura senis, pileati et vestiti in naucula fluctibus maritimis circumdata, prope rupem, ad quam pisciculi ordine dispositi conspiciuntur. In littore equus saliens apparet et bos recubans.

§. III. *Explicatur.*

Naucula quidem et mare deum mortuorum ostendunt, senis figura iudicem, rupes autem reconditum fontem vitae, ad quem pisciculi, defunctorum animae recubant, quasi vitam expectarent. Equus saliens animas nobiliores signat, et bellatrices; bos autem recubans ex terra corporum restitutionem. Quae quidem symbola iam saepius explicaui. Pileatus autem ex Capite de Vulcano et de Dioscuris exponitur. Omnino Seruator intelligitur, in statu depresso, sed qui animabus defunctorum securitatem et vitam polliceatur.

§. IV. *Niord, an diues.*

Westphalius appellatione *Niord* diuitem intelligit. Cuius rei probationem nondum intellexi. Neque enim argumenta in eam rem adiecit. In septentrione igitur et polo arctico subsistimus, laeta beatorum sede, quam populi fere omnes receperunt. Quanquam ex Capite de Apolline perspicitur, et

et ex iis, quae de Hyperboreis tractaui, aurum sensu hieroglyphico eodem locatum esse.

§. V. *Oggur.*

Quod autem ad cognomen eius *Oggur* pertinet, de sensu perterrefaciendi non minus dubitamus, quem Westphalius suppeditauit. Egge certe acumen signat, et vocabulum *Nord* quoque Lexicographis ab *Obst*, acumen, profectum videtur.

CAPVT XLV.

DE

AVREO VELLERE ET ARGONAVTIS.

§. I. *Narratio de Phryxo.*

Phryxus patria profugus cum Helle, sorore, aureo ariete vectus pontum traicit, et, Helle in aequora delapsa, Colchos ad Phasin flumen peruenit, vbi aureum arietis vellus seruatum ferebatur, a tauris igniuomis custoditum.

§. II. *Annus magnus instaurationis signatur, bellatoribus expectandus.*

Phryxo quidem, ariete vecto, annus magnus instaurationis signatur, quem bellatores imprimis expectarent. De ariete vid. S. II. §. CXVII. Sed Caput quoque primum de Minerva hoc loco assumendum est. Atque hoc ex pereleganti *Valerii Flacci* loco *Argon. V. 224. sq.* illustratur.

Scythica senior iam Solis ab vrbe

Fata laborati Phryxus compleuerat aevi.

Illius extremo sub funere mira repente

Flamma poli magnoque aries apparuit astro,

Aequora cuncta mouens, at veller a Martis in vmbra,

Ipse sui Phryxus monumentum insigne pericli

Mouerat ardenti quercum complexa metallo.

Manifestum est, post expletum aeuum et labores exantlatos instaurationem ex igne coelesti bellatoribus ostendi, sed aequora quoque cuncta moueri, regnum scilicet mortuorum.

S. II.

(§. II. §. XXXV.). Ad bellatores quidem alius quoque locus *Valerii Flacci Arg. V. 250.* spectat:

*Tu quoque sacrata rutilant cui vellera quercu,
Excubias, Gradiue, tene, praesentia luco
Arma tubaeque sonent, vox et tua noctibus extet.*

Et *Arg. VII. 519.* *Mauortis arbor* quercus dicitur, cui suspensum aureum vellus erat. *Diodorus* etiam *Hist. 174* tradit, Phryxum mactati arietis vellus in sacrario Martis dedicatum suspendisse. Sed ipse quoque Phryxus in *Orphici Argon. v. 869.* *pugnax* dicitur, filius autem eius Argus, quem ex Chalciope genuit, *hastatus, bellicosus v. 859.*

§. III. *In Arcto.*

Colchidos etiam regio arctoa est et Scythica, quales bellatoribus inprimis assignatae fuerunt, ut in *Minerua* et *Veneri* et *Marte* exposui. Vnde *Val. Flaccus, Arg. V. 316.*

nec fama fefellit

Soligenam Aeten media regnare sub Arcto.

Et *V. 104.* de Phasi fluuio ita extat:

*Tunc tibi foecundi proles Iouis, orte niuali
Arcados axe deae, fluuio modo Phasi quieto
Palladium patiare ratem.*

De Arcade autem dea confer *S. II. §. CCL.* Et sagittarios Scythas Martis fideles famulos appellat *Orpheus Argon. 1072.*

§. IV. *Phryxi cum Baccho conuenientia.*

Neque vero praetereundum est, quod Bacchi quoque cum Phryxo conuenientia quaedam intelligitur. Nam apud *Valerium Flaccum Arg. V. 192.* Phryxi umbra per Bacchum vocatur, et *V. 215.* dona Bacchi offeruntur, castus qui firmet in omnes. Conf. *C. VII. §. XII.* Et plane Baccho quoque in arctoa coeli regione locus fuit. Nam ab expeditione Indica redeunti Venus ei cum corona occurrit, et Ariadne vxor eius in coronam septentrionalem prope cestum Veneris translata est. (§. VII. §. XXX.).

§. V. *Splendida ex igne coelesti corporum restitutio.*

Aureo autem vellere corporum inprimis ex igne coelesti restitutio signatur. Vid. §. II. et quae de auro *S. II. §. CLV.* exponitur.

exposui. Inprimis autem conferri oportet, quae de auri custodia Hyperboreis et gryphibus commissa Sect. II. §. CCXLIX. et C. XVIII. §. XIII. et XXII. explicui. Eo quidem boues quoque igniuomi pertinent, velleris custodes. Nam tauro corporum ex terra restitutio comprehenditur. Vid. Sect. II. §. CXVIII.

§. IV. *Helle in aequor prolapsa.*

Helles in pontum prolapsio ad excludendas mulieres vitur pertinere. Sponsas autem et vxores cum maritis sponsisque admissas putem, quod Phryxus Chalciopen sibi iunxit, et eiusdem soror Medea rapto vellere Iasoni nupsit. Sed forte foeminae quoque tantum profugae admissae non sunt, neque extraneae.

§. VII. *Aetes Rex, Phryxi socer.*

Aetes Rex, cuius filiam Chalciopen Phryxus duxit, Soligena fuit, ex Sole et Hecate genitus. Nomen ipsum aeuum vel aeternitatem signat. Sed quemadmodum ex Apollinis aliorumque deorum prima sede animae deinde Praestantium hominum in solem translatae sunt, ita forte in Aete idem obtinuit. Et in *Orphei* quidem *Argonauticis* v. 809. sq. Aetes ita sistitur: *Primo enim obtutu Aetes suo in curru solis instar circumlucebat splendoribus a peplis aureis, caput illi cinctum erat corona fimbriata, radiis ardentibus, sceptrum manibus librabat fulguribus simile.* Aetes peplis aureis circumdatus erat, quasi adhuc recto splendore: corona capitis aeuum signat, et sceptrum iustitiam.

§. VIII. *Summa aurei velleris.*

Iudicium vtrique extremum, quod concremato mundo existat, sed salus quoque bellatorum eorum, qui cum tenebris et malignis daemonibus pugnent, quemadmodum Sect. II. §. CXVII. exposui, subest, et splendida in mundi incendio corporum restitutio, sed maribus inprimis expectanda.

§. IX. *Quercus.*

Neque vero obliuiscenda est *quercus*, cui secundum *Valerium Flaccum* aureum vellus coniunctum fuit. *Quercus* qui-

quidem aeternitatem, patris inprimis et principis familiae refert. In *Orphei Argonauticis* *fagus* arbor appellatur, quae nauibus inprimis inseruit.

§. X. *Fagus.*

Sed de *fago* quidem videamus. Et *fagus* quoniam carinis nauium adhibita est, ad transitum in alium post mortem statum per errores inprimis pertinet. Ita *Orph. Argon.* 265. *Tum infremens Tomaria fagus audit, quam pro carina Argus nigrae Palladis imperio subiecerat.* Tomarus mons, vt *Gesnerus* ibidem in notis obseruauit, Dodonaei Iouis templo adiacens fuit.

§. XI. *Fagus grandinans Orphei.*

Gesnerum quidem male habet, quod *Orph. Argon.* 764 in *fago grandinante*, χαλαζειν ἐπὶ Φηγῷ aureum vellus suspensum dicitur. Et *Gesnerus* in eo est, vt ita fertilem intelligat, vt leuiter percussa tanquam grandinem suae glandis fundat. Sed grandine, vt niue et hyeme, status mortis percellens intelligendus est, medela contra mortem aureo velleri inest.

§. XII. *Serpens.*

Fagus autem, in qua aureum vellus pependit, a serpente obseruabatur borrendo, pernicioso et infando hominibus portento. Aureis fulgebat squamis et truncum ipsum immensis spiris complexus circumuoluebatur monstrum hoc infarni Iouis, pellem defendens, exfors somni, glaucis oculis ferocem orbem contorquens, vt in *Orph. Argon.* 925. exprimitur. In eisdem *Lithicis* v. 25. ita extat: altam quandam et frondosam ad *fagum*, prouentem videntes horrendum serpentem, pandentem maxillam plenam mortis. — Ante pedes — perniciēs erat — et praeter fatum me deuorasset bestia, nisi mihi animus incitasset, celeriter ad aram confugere, quam veteres *Phoebo* extruxerunt, in qua fragmentum aridum oleaginis relictum fuerat trunci, quod deficiens vorax reliquerat ignis. Omnino daemon malignus serpente isto comprehenditur, mortem portendens et instaurationi infestus.

§. XIII. *Expediitio Argonautarum.*

In expeditione Argonautica, quae quidem mythologica tantum, historica minime est, desiderium magni anni instaurationis et splendidae corporum restitutionis comprehenditur. Phryxus profugus spem istam patriae ablatam Colchos transtulerat. Eam recuperare et Graeciae vindicare Iason tentauit, in qua expeditione Mineruam auxiliatricem habuit. Hercules in itinere remansit, quia corporis eiusdem restitutio Graecorum Herculi vix inest, etsi spes instaurationis continetur. Tiphys, naus rector, quia bellator non esset, aequoris fluctibus immerfus est. *Medea* virgo Iasoni aureum vellus medica inprimis arte procurauit, persuasa quidem a Venere, communes deos esse. Virgine puritas castitasque comprehenditur. Sed secundum Orpheum expugnato aureo vellere Argonautae omnes mortuorum regiones praeteruecti sunt, donec in Graeciam redirent. Errores igitur animarum quasi per mare nauigantium recepti sunt. Sed receptae aliae sententiae effecerunt, ut aurei velletis relictis vestigia nulla supersint.

CAPVT XLVI.

DE

TROIA SEPTENTRIONALIVM
ASGARDO.§. I. *Troiae narratio mythologica.*

Troiam urbem totumque bellum Troianum in Mythologicis referre, et rerum gestarum fidem negare, temerarium videri poterat, si narratio scriptorum coaeuorum auctoritate niteretur. Sed plane nulla hanc in rem idonea testimonia extant, quam poetarum et Herodoti, quem constat, ex narrationibus sacerdotum plurima mythologica pro veris narrasse. Et quod miramur, ne *Diodorus* quidem *Siculus*, qui item tot mythologica pro veris tradit, neque de Helena a Paride rapta, neque de excidio Troiae per Graecos illato commemorat, sed Helenam a Theseo raptam refert,

fert, Troiam autem expugnatam ab Hercule. Vnde merito iam dudum alii de historiae veritate dubitarunt. Edda autem ex septentrionalium opinione Troia *Asgardum* vetus accipit, curiam diuinam iudicalem dirutam.

§. II. *Troiae muri a quibus et quando sint exstructi.*

Urbs Troiae muros Neptunus et Apollo construxerunt. Patri igitur Coelo Saturnus genitalia iam absciderat, neque coelestis concubitus amplius admittebatur, neque vt antea in sidera beati post mortem illico recipiebantur, sed Iupiter cum Neptuno et Plutone imperium diuiserat, Neptuno autem insulae beatorum obuenerant et pontus. Et a Neptuno Troia *Neptunia* dicta est.

§. III. *Troia vrbs beatorum.*

Urbs igitur condita est domibus distincta, iustis eorumque familiis recipiendis, moenibus contra malorum daemonum insultus circumdata, tutum beatorum receptaculum. Dicuntur autem *Valerio Flacco* aërei muri, *Argon. II. § 53.*

pars aërei fastigia muri

Cingit

et fideribus iuncti *Arg. II. 491.*

Neptunus muros cum iungeret astris.

Videntur vero illi tantum recepti fuisse, qui quassata a Neptuno terra ex sepulcris prodissent, donec cum corpore coniunctio aliquando insequeretur. Vid. C. XIV. §. X.

§. IV. *Cur Neptunus muros struxerit.*

Seruasse autem Laomedonti Neptunus dicitur iussu Iouis, quia Neptunus ipse in insulas beatos reciperet. Et quoniam ei deinde pretium Laomedon negauit, infestus Troiae fuit, et horrendo cero immisso regionem inundauit.

§. V. *Cur Apollo.*

Apolline autem, qui item Laomedonti ad muros extruendos seruauit, Soter comprehenditur a gentibus omnibus expectatus, isque a Laomedonte diuinis honoribus cultus est. Vid. C. XVIII. §. I. sq. Sed in bello quoque contra

Grac-

Graecos Troianis semper adstitit. Apollo autem pro expiatione Troianis cultus fuisse videtur.

§. VI. *Hercules inimicus.*

Quamobrem quia Apolline vrbs pro expiatore vteretur, neque aliae post mortem expiationes reciperentur, iam ante Graecorum expeditionem Hercules, quo expiatio huiusmodi continetur, inuidus Apollini, Troiam expugnasse fertur. Quanquam fabula causam in detentam Hesionen negatosque equos confert, praemium Herculi ob interfectum cezum et Hesionen liberatam promissum.

§. VII. *Cereris cultus.*

Cererem quidem vetustam ante bellum Troianum cultam fuisse, sed cultum eo tempore iam euiluisse, locus *Virgilii* ostendit *Aen.* II. 713.

Est vrbe egressis tumulus templumque vetustum

Desertae Cereris, iuxtaque antiqua cupressus

Religione patrum multos seruata per annos.

§. VIII. *Veneris.*

Veneris cultus vrbi inprimis placuisse videtur, non quidem coelestis, sed Aphrodites, spuma maris natae, qua placidus laetusque post mortem status, irato iudice excluso, continetur. Venus enim, iudice Paride, aureum pomum tulit, deaque cum Anchise mortali concubuit, in ipso quoque bello Troianorum acerrime causam tutata est. Venere quidem corporis quoque futura restitutio splendida comprehenditur.

§. IX. *Palladis.*

Palladem quoque cultam fuisse, ex eo intelligitur, quod Palladium in arce seruatum esset, et quod Aeneas profugiens Vestam et aeternum ignem auferret. Et plane Pallas vrbi patrona fuit.

§. X. *Magnae Deum matris.*

Sed magnae quoque Deum matris apud *Virgilium Aen.* II. 788. mentio occurrit, vbi mortua Creusa ad Aeneam:

Sed me magna Deum genitrix his detinet oris.

Et plane non tantum Phrygia dea vxorque Saturni fuit, quod recepro Troia demum exstructa est, sed et corona eius turrita matrem et patronam vrbis beatorum ostendit. Cybele orci domina fuit et ex sepulcro euocatrix. Confer. Caput de Cybele. Huc locus pertinet *Valerii Flacci Argon.* II. 582.

*vigili simul omnia ludo
Festa vident. hinc vnda sacris hinc ignibus Idae
Vibrat et horrifonae respondent gargara buxo.*

§. XI. *Opinio de mundi concrematione.*

Ex cultu quidem Pallados et Vestae magnaeque Deum matris, et seruato igne irrestincto, illud quoque intelligitur, opinionem de mundi futura concrematione et ex igne restitutione subfuisse.

§. XII. *Troia hospita.*

Hospita quoque Troia fertur. Ita Valerius Flaccus Arg. IV. 58.

*Iamque iter ad Teucros atque hospita moenia Troiae.
Peregrinos igitur in ciuitatem suam recepit.*

§. XIII. *Iusta.*

Sed et iustitiae laude clariuisse videtur, quia Paris, pastor Idaeus, a tribus deabus iudex electus. In pastore autem iudicium benignum intelligendum est.

§. XIV. *Raptus Helenae.*

Ad explicandum autem Helenae raptum et excidium Troianum pertinet, apud Graecos inprimis opiniones de erroribus maritimis, post mortem scilicet per aliquod temporis spatium periculose nauigantium inualuisse. Eo quidem, vt antea ostendi, Argonautarum expeditio, quae excidio Troiae vetustior habetur, pertinet, vbi expugnato aureo vellere per multos in maribus errores in patriam reditus denique contigit. Helena Iouis ex Leda filia, quam alii ex Nemese natam dicunt, cum duobus fratribus nautis salutaris

aris fuit. Vid. C. XII. §. XXVI. Eam iam Theseus antea rapuerat, cum errores maritimos sibi proposuisset. Troiani quidem classē nullam habuerunt. Veteris autem Troiae affeclis inuisi errores maritimi et nauigationes fuisse videntur, praesertim quod Graeci mulieres non vtiq̃ue admitterent cum viris in consortium. Rapuit igitur Paris Helenam, vt mulieres Troiam abduceret. Sed postquam rapuit, ex Graecorum narratione eandem sortem tulit, vt ad Sidonias oras Aegyptumque et ostia Nili ferretur, antequam Troiam contingeret.

§. XV. *Excidium Troiae.*

Inde autem excidium Troiae natum est. Neque enim Graecis placuit, urbem esse, vbi familiae iustorum, feminarum quoque animae maribus coniunctae, statim post mortem a daemonum malorum insultribus tutae, neque errores maritimos expertae, neque tempestates, placida voluptate perfusae habitarent. Minerua inprimis virgo inimica Troianis fuit, in qua errores isti maritimi, vt ostendi, praecipue in iuniore, occurrunt. Quam in rem Caput de Minerua assumendum est.

§. XVI. *Errorēs defunctorum consecuti.*

Vlyssis autem inprimis arte capta Troia est. Graeci quidem tum in reditu aduersa multa experti sunt et paucissimi Graeciam reuiferunt. Vlysses decem annis profugus in maritimo regno defunctorum fuit insulasque multas inuisit, donec in Ithacam regiam et natale solum perueniret. Aeneas item Troianus cum patre Anchise et filio Iulo in mari profugus, Libyaeque, regioni mortuorum ap- pulsus, spreis Didonis nuptiis, Hesperiam denique seu Italiam, priscum natale solum appulit, ibique ducta vxore Lavinia urbem Lauinium condidit. Neque id obtinuit, quam postquam initiatus fauces Dis ingressus esset. Quales expiationes vetus Troia ignorauit, vt §. VI. annotaui. Sed excidio Troiae subsecuto, Herculis quoque sacra Aeneae initiato placuerant, vt ex Virgilio intelligitur.

§. XVII.

§. XVII. *Aethiopum auxilium.*

Aethiopes Troianis aduersus Graecos auxilio venerunt. Mythologici aliquid subesse, ex distantia Aethiopiae et Troiae facile intelligitur. Nos mythologicum Aethiopum sensum Sect. II. §. CCXXXIX. explicauimus.

ERRATA POTIORA.

- p. 12. l. 3. velantes l. volantes.
 p. 20. l. vlt. de l. ab.
 p. 21. l. 4. cum l. eum.
 p. 88. l. 24. constitueretur l. constitueret.
 p. 109. l. 11. subiecerit l. subiecit.
 p. 132. l. 20. hyperboreas l. hyperboreos.
 p. 144. l. 14. multum l. parum.
 p. 168. l. vlt. eos l. eas.
 p. 208. l. 20. placens l. placans.
 p. 210. l. vlt. autem l. autem eos.